

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

3. juni 2021

Svar på Beskæftigelsesudvalgs spørgsmål nr. 327 (Alm. del) af 25. marts 2021 stillet efter ønske fra Victoria Velasquez (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for provenuvirkningen ved at ændre formuekravet i kontanthjælpssystemet? Der bedes regnet på følgende modeller:

- a. Formuekravet hæves til 100.000 kr.
- b. Formuekravet hæves til 500.000 kr.,
- c. Formuekravet hæves til 1 mio. kr.
- d. Formuekravet afskaffes helt.

For hver model bedes det opgjort, hvor mange personer, der ved ændringen ville kunne modtage kontanthjælp, som ikke kan modtage det ved den nugældende formuegrænse. For samtlige modeller bedes det opgjort i umiddelbar virkning, efter tilbageløb, efter tilbageløb og skat, og efter tilbageløb, skat og adfærd. Dette bedes opgjort for alle årene 2021-2025 samt i varig virkning. Der bedes her anvendt 2021-niveau og faste 2021-priser.

Ministeren bedes eksplicitere hvilke adfærdseffekter, der indregnes, og hvis flere adfærdseffekter indgår, bedes ministeren dekomponere adfærdsvirkningerne, så de enkelte adfærdseffekters bidrag til provenuvirkningen er ekspliciteret. Ministerens bedes også oplyse, hvad arbejdsudbudsvirkningen er ved forslaget. For samtlige adfærdseffekter bedes ministeren oplyse, hvilken empiri antagelserne om adfærd bygger på.

Ministeren bedes endvidere for samtlige modeller oplyse fordelingsvirkningen ved ændringerne opgjort som virkningen på disponibel indkomst i absolutte tal samt i pct. af disponibel indkomst opdelt for 10 indkomstdeciler. Endeligt bedes ministeren oplyse ændringens virkning på Gini-koefficienten for samtlige modeller.

Svar

Der spørges til, hvor mange personer, der ved en forhøjelse af formuekravet på hhv. 100.000 kr., 500.000 kr., 1 mio. kr. samt en afskaffelse af formuekravet, vil kunne modtage kontanthjælp, som ikke med det nugældende formuekrav kan modtage kontanthjælp. I besvarelsen ses der bort fra, at ikke alle, der har mulighed for at modtage kontanthjælp, ønsker at træde ind i kontanthjælpssystemet bl.a.

som følge af rådighedsforpligtelsen. Desuden ses der bort fra betingelsen om, at modtageren har været ude for en social begivenhed, der medfører, at vedkommende ikke kan forsørge sig selv eller sin familie. Det bidrager samlet til, at virkningen i svaret overvurderes.

Borgere, der ikke modtager kontanthjælp som følge af formuekravet

Med den nugældende formuegrænse kan man ikke få kontanthjælp eller uddannelseshjælp, hvis man selv eller ens ægtefælle har formue over 10.000 kr. pr. person. Der kan heller ikke udbetales kontanthjælp eller uddannelseshjælp, hvis man har adgang til andre offentlige forsørgelsesydelse, eller hvis borgeren har adgang til andre private forsørgelsesmuligheder, herunder egen eller en evt. ægtefælles indkomst. Årsagen hertil er, at kontanthjælp skal fungere som det nederste økonomiske sikkerhedsnet.

Opgørelsen over antal borgere, der har mulighed for at modtage kontanthjælp som følge af de ændrede formuekrav, tager således udgangspunkt i antal selvforsørgende personer med ingen eller lav tilknytning til arbejdsmarkedet, der lever op til det ændrede formuekrav, og som ikke har en ægtefælle med erhvervsindkomst på minimum det, der svarer til den voksne forsørgersats i kontanthjælpssystemet. Opgørelsen af, hvad der tæller med som formue, er i praksis delvist baseret på en skønsmæssig vurdering. Kommunen kan fx se bort fra formue, som er nødvendig for at bevare en nødvendig boligstandard eller bør bevares af hensyn til arbejde eller uddannelse. Det er derfor ikke muligt entydigt at opgøre andelen af personer uden for kontanthjælpssystemet, der vil leve op til formuekravet, på baggrund af registeropgørelser.

Det skønnes med betydelig usikkerhed, at der i 2017¹ var ca. 60.000 selvforsørgende personer med ingen eller lav tilknytning til arbejdsmarkedet², der havde en formuegrænse over 10.000 kr. og som ikke havde en ægtefælle med en erhvervsindkomst på minimum det, der svarer til den voksne forsørgersats i kontanthjælpssystemet. Heraf havde ca. 23.000 personer en nettoformue på under 100.000 kr., 40.000 personer en nettoformue på under 500.000 kr. og 47.000 personer en nettoformue på under 1. mio. kr., *jf. tabel 1.*³

Antallet af selvforsørgende er opgjort med nedslag i en tilfældig måned (november). Selv om de selvforsørgende i november ikke nødvendigvis er selvforsørgende et helt år, antages det, at antallet af selvforsørgende er uafhængig af nedslagsmåned.

¹ Opgørelsen tager udgangspunkt i befolkningssammensætning og arbejdsmarkedsstatus mv. i 2017, som er seneste år med detaljerede konsoliderede oplysninger om udbetaling af ydelser i kontanthjælpssystemet på individniveau.

² Der anvendes Danmarks Statistiks definition af ”andre personer uden for arbejdsstyrken” i november måned samt personer med en beskæftigelsesgrad og en ydelsesgrad i november på under 10 pct. Herunder medtages en gruppe personer, der er registreret som selvstændige i november måned, men med en begrænset indkomst.

³ Der anvendes Danmarks Statistiks nettoformue begreb, der bl.a. dækker over likvide formuer samt reale formuer, herunder huse og biler. Pensionsformuer indgår ikke i nettoformuebegrebet.

Tabel 1

Antal selvforsørgende, der opfylder de forskellige formuekrav, og som ikke har en ægtefælle med tilknytning til arbejdsmarkedet

	Antal
Formuegrænse på 100.000 kr.	23.000
Formuegrænse på 500.000 kr.	40.000
Formuegrænse på 1.000.000 kr.	47.000
Afskaffelse af formuegrænsen	60.000

Anm.: Der er afrundet til nærmeste 1.000 personer.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Økonomiske og fordelingsmæssige konsekvenser

Det er lagt til grund for beregningen af provenu- og fordelingsvirkningerne, at gruppen af potentielle kontanthjælpsmodtagere forventes at modtage en voksensats i kontanthjælpssystemet afhængig af forsørgerstatus. Hvis der blandt gruppen af ikke-forsørgere er personer med status som hjemmeboende, forventes disse at modtage satsen for hjemmeboende. Blandt gruppen af selvforsørgende er der omkring 10 pct. af personerne, som ikke indgår i fordelingsberegningerne, da de bor i en familie, som ikke er skattelignet.

På baggrund af ovenstående skønnes det med betydelig usikkerhed, at en forhøjelse af formuekravet i kontanthjælpssystemet til 100.000 kr. vil kunne medføre umiddelbare merudgifter i størrelsesordenen af ca. 4,0 mia. kr., *jf. tabel 2*. De umiddelbare merudgifter skønnes ved fuld afskaffelse af formuekravet at udgøre 10,0 mia. kr. Efter skat og tilbageløb udgør merudgifterne ca. 2,4 mia. kr. ved et formuekrav på 100.000 kr. og 6,1 mia. kr. ved fuld afskaffelse af formuekravet. Merudgifterne dækker over øgede udgifter til ydelse samt øgede aktiveringsudgifter som følge af, at flere træder ind i kontanthjælpssystemet.

Det må forventes, at en forhøjelse af formuegrænsen vil medføre en øget adgang til kontanthjælpssystemet og dermed vil indebære en negativ adfærdsvirkning i form af lavere beskæftigelse. Grundet usikkerheden er virkningen på beskæftigelsen forbundet med at give en større gruppe personer adgang til kontanthjælpssystemet dog ikke indregnet i skønnet over de økonomiske konsekvenser. Virkningen vil dog trække i retningen af højere merudgifter.

Tabel 2**Provenuvirkning ved at hæve formuekravet i kontanthjælpssystemet**

Mia. kr. (2021-niveau)	2021	2022	2023	2024	2025	Varigt
Formuekravet hæves til 100.000 kr.						
Udgifter til ydelser	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Aktiveringsudgifter	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Umiddelbar virkning i alt (før skat)	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Virkning efter skat	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
Virkning efter skat og tilbageløb	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Formuekravet hæves til 500.000 kr.						
Udgifter til ydelser	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1
Aktiveringsudgifter	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Umiddelbar virkning i alt (før skat)	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
Virkning efter skat	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3
Virkning efter skat og tilbageløb	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Formuekravet hæves til 1.000.000 kr.						
Udgifter til ydelser	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
Aktiveringsudgifter	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Umiddelbar virkning i alt (før skat)	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9
Virkning efter skat	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2
Virkning efter skat og tilbageløb	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
Formuekravet afskaffes helt						
Udgifter til ydelser	9,1	9,1	9,1	9,1	9,1	9,1
Aktiveringsudgifter	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Umiddelbar virkning i alt (før skat)	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Virkning efter skat	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
Virkning efter skat og tilbageløb	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1

Anm.: Der er afrundet til nærmeste 100 mio. kr. Der er inkluderet udgifter til ydelse og udgifter til aktivering som følge af, at flere træder ind i kontanthjælpssystemet. I provenuberegningerne er det lagt til grund, at gruppen af potentielle kontanthjælpsmodtagere modtager voksensats i kontanthjælpssystemet afhængig af forsørgerstatus. Ikke-forsørgere med status som hjemmeboende modtager satsen for hjemmeboende. Der er antaget helårsvirkning i 2021.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

En forhøjelse af formuekravet til 100.000 kr. skønnes samlet set at øge den gennemsnitlige disponible indkomst med ca. 650 kr. i 2021-niveau, svarende til 0,2 pct., *jf. tabel 3*. Virkningen er størst blandt personer i 1. decil og skønnes at reducere indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten med ca. 0,07 pct.-point, *jf. tabel 4*.

En afskaffelse af formuekravet skønnes at øge den gennemsnitlige disponible indkomst med ca. 1.550 kr., svarende til 0,5 pct., hvor virkningen ligeledes er størst blandt personer i 1. decil. Afskaffelsen skønnes at reducere indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten med ca. 0,19 pct.-point.

Tabel 3

Virkning af en lempelse lempelse af formuekravet i kontanthjælpssystemet på disponibel indkomst (2021-niveau) opdelt på indkomstdeciler

	Indkomstdecil										Hele bef.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Formuekravet hæves til 100.000 kr.											
Gevinst i kr.	1.920	580	390	410	430	480	500	560	620	590	650
I pct. af disponibel indkomst	2,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
Formuekravet hæves til 500.000 kr.											
Gevinst i kr.	3.480	1.000	630	660	670	680	740	800	890	980	1.050
I pct. af disponibel indkomst	3,7	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,4
Formuekravet hæves til 1.000.000 kr.											
Gevinst i kr.	4.290	1.220	760	750	770	780	830	880	970	1.110	1.240
I pct. af disponibel indkomst	4,6	0,8	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4
Formuekravet afskaffes helt											
Gevinst i kr.	5.370	1.530	950	930	940	960	990	1.050	1.160	1.620	1.550
I pct. af disponibel indkomst	5,8	1,0	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,5

Anm.: Årlig virkning på familieækvivaleret disponibel indkomst. Personerne er rangeret efter familieækvivaleret disponibel indkomst. Beregningerne tager udgangspunkt i befolkningssammensætning og arbejdsmarkedsstatus mv. i 2017. Der er ikke medregnet ændringer i boligstøtten for gruppen af potentielle kontanthjælpsmodtagere, da gruppen af boligstøttemodtagere heriblandt er meget lille. Der er antaget helårsvirkning i 2021.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Tabel 4**Virkning af en lempelse af formuekravet i kontanthjælpssystemet på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten (2021-niveau)**

	Ændring i Gini-koefficient (pct. point)
Formuekrav på 100.000 kr.	-0,07
Formuekrav på 500.000 kr.	-0,12
Formuekrav på 1.000.000 kr.	-0,16
Formuekravet afskaffes helt	-0,19

Anm.: Årlig virkning på familieækvivaleret disponibel indkomst. Personerne er rangeret efter familieækvivaleret disponibel indkomst. Beregningerne tager udgangspunkt i befolkningssammensætning og arbejdsmarkedsstatus mv. i 2017. Der er ikke medregnet ændringer i boligstøtten for gruppen af potentielle kontanthjælpsmodtagere, da gruppen af boligstøttemodtagere heriblandt er meget lille. Der er antaget helårsvirkning i 2021.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister